

ԿՐՈՆԱԿԱՆ

ՕՐՀՆԵԱԼ Է ԱՆ ՈՐ ԿՈՒ ԳԱՅ ՏԻՐՈՋ ԱՆՈՒՆՈՎ

Գրագետներ եւ նշանաւոր ֆարոգիչներ, յաճախ փորձած են բաղդատական եզր մը գտնել երկու աշխարհաժանօթ անձերու՝ Նազովրեցի Յիսուսի եւ Մեծն Աղեֆսանդրի միջեւ, երկուքն ալ մեռած վաղահաս, իրենց երիտասարդութեան լիութեանը մէջ, 33 տարեկանին:

Մեծն Աղեֆսանդր, իր մանկութենէն իսկ ունեցաւ առանձնաշնորհեալ կեանք մը, այդ ժամանակի մեծագոյն իմաստասէրներէն՝ Արիստոտել, եղաւ անոր ուսուցիչը: Ան եղաւ բոլոր ժամանակներու մեծագոյն զինուորական հանճարը, որ յաջողեցաւ գրաւել այդ օրերու ծանօթ ամբողջ ֆաղափակիրք աշխարհը: Ան տէր էր անսահման զօրութեան, հարստութեան եւ փառքի: Նոյնիսկ կ'ըսուի թէ պահեր եղած են երբ ան լացած է, որովհետեւ իրեն համար գրաւելու երկիրներ չէին մնացած:

Մի փանի օրէն, ֆաղափս բոլոր Ուղղափառ եկեղեցիները պիտի դիմաւորեն Ծաղկազարդի տօնը, որ մեր Փրկչին երուսաղէմ յաղթական մուտքի յիշատակութիւնն է, եւ մենք միացած մեր Ուղղափառ բոլոր եկեղեցիներուն, պիտի գոչենք «Ովսաննա՛ ի քարձունս, օրհնութիւն Որդւոյ Դաւթի, օրհնեա՛լ որ գայ յանուն Տեառն»:

Ի հեճուկս Աղեֆսանդրի, որ սովորական մահկանացու մըն էր, եւ ինկզիմէն աստուած հռչակեց, Քրիստոս ի՛նքն եղաւ մարդացեալ Աստուածը: Մինն՝ ամբողջ աշխարհի արիւնը թափեց լոկ իր փառքին համար, մինչ Քրիստոս թափեց իր արիւնը՝ փառաւորելու Մարդը: Առաջինը՝ Մեծն Աղեֆսանդր, միշտ շրջապատուած էր ահեղ քանակներով: Իսկ երկրորդը՝ Աստուածորդին, իրեն ընկերակից ունէր միայն խումբ մը

համեստ ձկնորսներ, սակայն մարդիկ մղուած անոր անդիմադրելի ֆաշողականութենէն, կը հետեւէին իրեն ուր որ ալ ան երթար, արդիւնք՝ անոր հոգիի բարութեան եւ խօսքերու ֆաղցրութեան, բան մը որ մարդիկ մեծ հաճոյքով կ'ունկնդրէին: Եւ ճիշդ այդ էր, որ Հրեայ դեկալարները լեցուցած էր վախով եւ ատելութեամբ հանդէպ Նազովրեցի Վարդապետին, եւ որ պիտի յանգէր անոր ձերբակալման առանձնութեան մէկ պահուն, գիշերուան մութին մէջ, որովհետեւ չարերը կը գործեն միայն խաւարի մէջ:

Եթէ Քրիստոս ժողովրդական, պարզ հերոս մը ըլլար, անոր կեանքը մեզի համար գրեթէ նշանակութիւն պիտի չունենար, որովհետեւ հերոսներ կու գան ու կ'երթան. անոնք կու գան խանդավառելու սերունդները, ապա մոռացութեան մատնուելու եւ կամ տարին անգամ մը յիշատակուելու: Նման ասուպին, որ իր շէնք անցին մէջ, երկվայրկեանի մը համար կը լուսաւորէ գիշերային երկնակամարը եւ ապա կ'երթայ միաձուլուելու խաւարին: Մեծն Աղեֆսանդր հերոս մըն էր, սակայն այսօր ոչ ոք գիտէ թէ նոյնիսկ ո՞ւր կը գտնուի անոր դամբարանը, մինչդեռ ամէն տարի միլիոնաւոր մարդիկ կ'այցելեն Քրիստոսի գերեզմանը: Անկասկած, Աստուածորդին եզական դէմք մըն էր, մէկը՝ որ մեզի համար իր կեանքը տուաւ խաչին վրայ, եւ իր իսկ տալու պատրաստակամութիւնն է, որ ամէն Ծաղկազարդի տօնին բոլոր Քրիստոնեաները կը միացնէ 2000 տարիներ առաջ երուսաղէմ խոնուած քաղմութեան, որ վերացած կը կոչէր. «Օրհնութիւն Դաւթի Որդւոյն, օրհնեա՛լ է ան, որ կու գայ Տիրոջ անունով»:

Աւետարանները շարունակելով Ծաղկազարդի պատմութիւնը մեզի կ'աւանդեն թէ երբ Քրիստոս կը գտնուէր Գողգոթայի ճամբուն վրայ, մարդոց եւ կիներու մեծ բազմութիւն մը կը հետեւէր անոր, ողբալով այդ երիտասարդ Ռաբբիին անսպասելիորէն ցաւալի վախճանը: Ու թերեւս մարդոց այդ խումբին մէջ, որ հաւաքուած էր ականատես ըլլալու այդ վարդապետի մահուան, կային այնպիսիներ՝ որոնք կիսած էին անոր հետ նոյն փորձառութիւններն ու յուշերը աւելի լաւ ու երջանիկ օրերու: Անոնցմէ ոմանք բուժուած էին իր ձեռքով. կոյր մը՝ որ հիմա կը վայելէր Աստուծոյ լոյսին գեղեցկութիւնը, երբեմնի կաղը՝ հիմա բազմութեան մէջ ուղիղ կանգնած անտարբեր կը դիտէր եռեւեփ եկող բազմութիւնը, մինչ երրորդ մը, որ վերջնականապէս ազատած էր լուսնոտի գալարումներէն, ան ալ իր կարգին անհոգ կը դիտէր:

Սակայն ասոնց կողքին կար ուրիշ խումբ մը մարդոց, կազմուած Մաքսաւորներէ եւ պոռնիկներէ, այնպիսիներ՝ որոնք մարմնական բժշկութենէն աւելի կարօտ էին հոգեկան բուժումի. մարդիկ՝ որոնց Յիսուս տուած էր նո՛ր կեանք մը, իմաստաւորուած նո՛ր արժանապատուութեամբ: Քրիստոս անոնց խօսած էր ո՛չ միայն ապրող ու շնչող, կենդանի Աստուծոյ մը մասին, աւելին՝ ան խօսած էր անոնց սիրով ու ներողամտութեամբ լեցուն Աստուծոյ մասին: Մարթա ու Մարիամ գործովանքով գեղուն կը յիշէին թէ ի՞նչպէս Յիսուս լացած էր իրենց եղբոր՝ Դազարոսի համար: Երկու բոլորքը կը պատկանէին մարդոց ա՛յն խմբակին, որոնք Աստուծոյ դուռը մէջ տեսած էին ա՛յն՝ ինչ որ Ծաղկազարդի օրը երուսաղէմ խոնուած բազմութիւնը չէր կրցած տեսնել, թէ ան որքա՛ն մտահոգ էր մարդկութեան

ապագայով:

Երբ մեր Տէրը Խաչ կը բարձրանար իր հետ կը խաչուէին երկու աւագակներ եւս, մինչ մէկը կը ծաղրէր զայն, անդին միւսը կը խնդրէր իրմէ զինք յիշելու Աստուծոյ արքայութեան մէջ: Հաւանաբար այս մէկը լսած էր Քրիստոսի մարդոց հանդէպ ունեցած անսահման գութին եւ սիրոյն մասին: Այսուհանդերձ, այդ բազմութեան մէջ, որոնցմէ շատեր բարեբարուած էին իրմէ, նոյնիսկ մէկ հոգի չկար որ նոյն գթասրտութիւնը ցուցաբերէր իր նկատմամբ: Յիսուս լաւ կը հասկնար մարդիկը, նոյնիսկ երբ անոնք կասկածով կը մօտենային իրեն, կ'ուրանային եւ կ'անարգէին զինք: Տարօրինակօրէն կարն է մարդկային յիշողութիւնը եւ այսպէս է մարդուն բնութիւնը. խածնել զինք կերակրող ձեռքը, հարուածել զինք բարեբարողն ու ապերախտութեամբ փոխադարձել բարիքը:

Մինչ կը պատրաստուինք դիմաւորելու Ծաղկազարդի տօնը, թող միանանք այդ փոքրաթիւ Հրեայ, անկեղծ բազմութեան, որ Քրիստոսը հռչակեց «Թագաւոր Թագաւորաց»: Ապա թող կիսենք զղջումը անոնց՝ որոնք կը դիտէին իրենց բարեբարին մահը խաչին վրայ: Յետոյ թող ընկերանանք այն կիներուն, որոնք Ջատկուան արշալոյսին հետ այցի գացին անոր գերեզմանին, որովհետեւ, սիրելիներ, ի՞նչ են Ծաղկազարդն ու Աւագ Շաբաթը, եթէ ոչ միայն նախամուտը համայն մարդկութեան մեծագոյն համանուագին՝ Սուրբ Յարութեան, որովհետեւ գերեզմանն անգամ չկրցաւ իր մէջ պահել անպարփակելին: Ջատկական առաւօտուն, Իւդաքեր կիները առաքեալներուն հաղորդեցին թէ Տէրը կենդանի էր, եւ թէ ամէն ինչ չէր վերջացած: Ու ճի՛շդ ասոր մէջ կը կայանայ Ծաղկազարդի խորհուրդը, որ Քրիստոնեան աստիճանաբար կը տանի

Քրիստոսի մահէն մինչեւ անոր վնասական յաղթանակը մահուան վրայ:

Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցին Մաղկազարդի երեկոյեան, իր խորաններու բացումով անգամ մը եւս իր հաւատացեալներուն կը փոխանցէ այն հաւաստիքը թէ Հայր Աստուած անկեղծօրէն զղջացող մեղաւորին առջեւ - ինչպէս Մաքսաւորին եւ պոռնիկ Մագդաղենացիին - բացաւ իր ողորմութեան եւ գութի դռները, նոյնպէս ալ մեզի նման մեղաւորներու առաջ պիտի բանայ դռները արքայութեան, եթէ մենք հոգեւին ինքզինքնիս պատրաստած ենք ընդունելու հրեշտակին «Զէ՛սստ, այլ յարեաւ» մեծ աւետիսը:

Այ՛ն, սիրելի եղբայրներ եւ բոյրեր. Քրիստոս հերոս մըն էր ու նահատակ մը

միանգամայն, սակայն ասոնցմէ աւելի՛ ան Թագաւորներու թագաւորն էր: Հեթանոսաց Առաքեալը՝ Պողոս, հետեւեալ գեղեցիկ ու պերճախօս ձեւով կը ներկայացնէ գեհեկի բաժին դարձած իր հոգիի փրկիչը՝ Քրիստոս, երբ կ'ըսէ. «Ասոր համար իսկ Աստուած զինք գերազանցօրէն փառաւորեց ու անոր տուաւ անուն մը՝ Մեսիա-Փրկիչ, որ ուրիշ բոլոր անուններէ գեր ի վեր է, եւ երկնքի ու երկրի վրայ, նոյնիսկ երկրի ներքեւը գտնուող ամէն ծունկ պիտի խոնարհի անոր եւ ամէն լեզու պիտի խոստովանի թէ Յիսուս Քրիստոս տէրն է Հայր Աստուծոյ փառքին, եւ բոլոր միշտ օրհնեալ ըլլայ ան՝ որ կու գայ Տիրոջ անունով. ամէն»:

ՆՈՒՐՀԱՆ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ՏՕՆ ԵՐԵՒՄԱՆ ՍՈՒՐԲ ԽԱԶԻ

(Յովհաննէս է 14-23 Ա Յովհաննէս Ա 1-10)

Այսօր Սուրբ Զատիկի տօնակատարութենէն հինգ շաբաթներ ետք տօնն է Յիսուսի խաչին փառայեղ տեսիլքին երուսաղէմի երկնակամարին վրայ Գողգոթայէն մինչեւ Զիքենեաց լեռան գագաթը: Այս պատահեցաւ 351 թուականին նոյն տարւոյ Հոգեգալստեան տօնի հանդիսութեան առաւօտեան ժամը երեքին՝ երուսաղէմի Կիւրեղ Պատրիարքի օրով: Ահա թէ ինչպէս կը նկարագրուի խաչի այդ փառաւոր երեւումը մեր շարականին մէջ.

«Այսօր լուսաւոր ամպերու վրայ երեւցաւ տէրունական խաչի նշանը բոցանիշ փայլումով. տեսնողները գացին քաղաք պատմելու իր հրաշքը, ով մեր հայրերուն Աստուածը»:

«Սուրբ խաչի ճառագայթը արեւելքէն փայլեցաւ արեւի արձակած

ճառագայթներուն նմանութեամբ, կը տեսնուէր իր հրաշքը երրորդ ժամին»:

«Փրկչական սուրբ խաչը մեզի իբր ապաւէն յայտնուեցաւ որպէս զի անով յաղթենք անօրէն թշնամիին, ինչ նշանը ընդունինք իբր հաստատ կնիք մեր հոգիներուն համար»:

Քրիստոսի անձէն ետք խոր պաշտամունքի առարկայ է եղած խաչը որու վրայ Յիսուս իր սուրբ արիւնը թափեց միանգամ ընդ միշտ մարդկութեան մեղքերը լուալու համար: Հոն՝ երուսաղէմի Գողգոթայ լեռան վրայ կանգնեցաւ մահուան գործիքը որ Հոռմի կայսրութեան պատրաստած միջոցն էր պետութեան դէմ չարագործներու մահապատիժին: Հոն երկրի քաղաքացիին խաչելութեան դատապարտուած անձերու վիճակին ի տես ինք եւս կ'անցընէր